

DET TYSKE SMÅGRISEMARKED

NOTAT NR. 1831

Det forventes, at den tyske svineproduktion frem mod 2025 vil øge importen af smågrise med cirka 2 mio. stk., forudsat at afrikansk svinepest ikke breder sig i EU.

INSTITUTION: SEGES SVINEPRODUKTION

FORFATTER: FINN UDESEN

UDGIVET: 21. NOVEMBER 2018

Dyregruppe: Smågrise og slagtesvin

Fagområde: Økonomi

Sammendrag

Tyskland er endnu den største aftager af danske smågrise, Polen er den næststørste. Det er derfor afgørende at følge udviklingen, således at danske smågriseproducenter kan tilpasse sig eventuelle nye udfordringer på det tyske smågrisemarked.

I Tyskland strammer man miljøreglerne, især omkring gødningshåndtering. Næringsstoffer fra gylle tilført biogas indgår nu i gødningsregnskabet, og krav om at reducere kvælstofoverskuddet pr. hektar strammes løbende. Større svinestalde skal anvende luftrensning til forbedring af luftkvaliteten fra svinestalde. Smågriseproducenter er under pres for løsgående søer i løbestalden og krav til løbebokses størrelse, og løsgående diegivende søer diskuteres ligeledes. Endvidere har tyskerne et uløst problem med håndtering af kastration under bedøvelse. Alle disse forhold presser rentabiliteten i slagtesvineproduktionen i de dyrtætte områder og giver usikre forhold for smågriseproducenterne, om hvad gældende krav er til sostaldenes indretning. I det dyrtætte område Niedersachsen mangler 200.000 ha udbringningsareal, det betyder, at cirka 6 mio. ton gylle skal transporteres til andre områder i Tyskland, hvilket igen betyder en væsentlig merudgift til gyllehåndtering for de bedrifter, der ikke kan bruge gyllen på egen jord.

Resultatet af de miljømæssige stramninger vil medføre mindre investeringer i ny slagtesvinestalde, med det resultat at det fald, der er set i antal slagtninger i Tyskland de sidste par år, vil forsætte. De dyrevelfærdsmæssige tiltag, der er på vej i Tyskland, forventes ligeledes at medføre mindre interesse

for at investere i smågriseproduktion. I første omgang vil øgede stramninger til dyrevelfærd skubbe til strukturudviklingen, idet det især er de mindre sobesætninger, der har svært ved at implementere fx kastration under bedøvelse så længe de tyske regler foreskriver, at det kun må gøres af en dyrlæge. Det må forventes, at nye sostalde får en væsentlig størrelse og bliver langt mere konkurrencedygtige overfor de danske sobedrifter i fremtiden. Det må dog forventes, at det er en langvarig proces, og at det vil tage adskillige år inden tyske sobedrifter bliver lige så konkurrencedygtige som de danske sobedrifter.

Samlet set forventes det, at antal slagtninger indtil 2025 vil falde med 4,5 mio. stk. i alt i forhold til 2015 og at egenproduktionen af smågrise vil falde med 6,5 mio. stk. i alt i forhold til 2015. Dermed øges behovet for import af smågrise med cirka 2 mio. årligt i 2025. Det er dog ikke det samme som at importen af smågrise fra Danmark vil øges væsentlig. Det vil komme til at afhænge af prisen på smågrise på det tyske marked set i forhold til de øvrige markeder som Danmark eksporterer smågrise til, samt de danske slagtesvineproducenteres konkurrenceevne. De store miljøomkostninger, som de hollandske svineproducenter kæmper med, kan få negativ indflydelse på antallet af slagtesvin i Holland, med øget eksport af smågrise til følge.

Faldende antal slagtninger i Tyskland kan give øget konkurrence om slagtesvinene og en volatil slagtesvinenotering indtil slagtekapaciteten bliver tilpasset. Høje svinepriser i Tyskland vil påvirke smågrisepriserne i opadgående retning og være med til at forsinke lukningen af de mindre tyske sobedrifter.

Øget politisk pres for miljø- og klimaforbedringer efter 2020 kan yderligere øge omkostningerne for slagtesvineproducenterne, så faldet i antal slagtninger bliver endnu større end 4,5 mio. stk. frem mod 2025. Samlet kan disse forhold medføre, at tysk svineproduktion alligevel ikke får et øget behov for import af smågrise.

Hvis afrikansk svinepest breder sig til Tyskland, kan det medføre chokbølger, som fremskynder strukturudviklingen og øger faldet i såvel smågrise- som slagtesvineproduktionen. De økonomiske følger med stort fald i svinenoteringen vil også få afsmittende effekt på de lande, der eksporterer smågrise til det tyske marked.

De tyske slagtesvineproducenteres forringede konkurrenceevne spiller også en rolle overfor andre europæiske smågrisemarkeder som fx Italien og Polen. Hvis importbehovet i disse lande stiger øger det konkurrencen om smågrisene, og her kan de tyske slagtesvineproducenter blive taberne med de stigende miljøomkostninger. Resultatet bliver yderligere fald i antal slagtninger.

Tierwohl (dyrevelfærdsordningen), der giver dækning af meromkostninger for en lang række forhold, der kan berige grisenes nærmiljø, kan på kort sigt være med til at opretholde produktionen i ældre stalde, da de i forvejen ofte har et større areal pr. gris end lovgivningen kræver og dermed kan opnå tilskud uden meromkostninger.

Tierwohl omfatter både svin og høns. Alene svin modtager cirka 700 mio. kr. i årlig støtte fra den kødafgift som de supermarkeder, der deltager i Tierwohl, indbetaler. At det er en kødafgift indebærer, at også importeret kød er med til at betale ordningen.

Der arbejdes på at gøre Tierwohl til en statslige dyrevelfærdsordning, der ligner den danske hjerte-gris-model med tre niveauer, hvor den nuværende Tierwohl bliver niveau 1. Hvilken indflydelse det på sigt får på strukturen i tysk svineproduktion, er svært at vurdere, men det vil forstærke den tyske ordning med "født og opvokset i Tyskland", og formentlig også styrke markedsføringen af tysk svinekød i Tyskland. Ordningen betyder ligeledes, at de tyske svineproducenter får dækket de meromkostninger, der er ved dyrevelfærd, hvilket på sigt vil gøre de tyske smågriseproducenter mere konkurrencedygtige end de danske smågriseproducenter. I hvor stort omfang det vil påvirke smågrisemarkederne, afhænger af, hvordan det implementeres i de tyske QS-regler. Hvis danske smågriseproducenter skal til at opfylde ekstra dyrevelfærdskrav uden compensation, får de sværere ved at konkurrere med de tyske smågriseproducenter.

Baggrund og formål

Eksporten af smågrise til Tyskland har ligget på et stabilt niveau over de seneste syv år. Den tyske slagtesvineproduktion har ligeledes været stort set uændret på cirka 60 mio. stk. årligt. Der er indenfor de sidste par år sket opstramninger af de tyske svineproducenters rammevilkår indenfor såvel dyrevelfærd som miljø, som forringer rentabiliteten i tysk svineproduktion. Det kan medføre faldende svineproduktion i Tyskland. Om det kommer til at påvirke den danske eksport af smågrise, afhænger af om de nye dyrevelfærdsregler rammer smågriseproducenterne hårdere end de nye miljøregler rammer slagtesvineproducenterne. Endvidere er nogle regler kun gældende i visse delstater, hvilket kan gøre det vanskeligt at forudse konsekvenserne af de ændrede rammevilkår.

Det er formålet at undersøge udviklingen i tysk svineproduktion og på den baggrund give et kvalificeret bud på tysk svineproduktions behov for import af smågrise i perioden frem til 2025.

Materiale og metode

Analysen af det tyske smågrisemarked er baseret på informationer, der er fundet på nettet, data fra EURO-stat, data fra InterPig, samt Notat nr. 1219 [1], der omhandlede konkurrencen om de danske smågrise. Metoden til at besvare formålet er baseret på historiske data for udviklingen i tysk svineproduktion. De historiske data anvendes til at beskrive den fremtidige udvikling, og dermed de konsekvenser det kan få for den danske eksport af smågrise til det tyske marked. Der er ikke inddraget risici i markedet som fx afrikansk svinepest eller ændret konkurrenceevne slagteriselskaberne imellem. Der er heller ikke taget hensyn til, at dansk landbrug skal opfylde målet om 24 % ammoniakreduktion i 2020 mod kun 5 % for tysk landbrug. Alt andet lige bør det betyde, at

Tyskland skal reducere ammoniakudledningen væsentlig mere end Danmark frem mod 2030 for at nå EU's NEC-mål.

Ændrede rammevilkår i Danmark

Siden 2012, hvor der sidst blev lavet en analyse af konkurrencevilkårene mellem tyske og danske svineproducenter, er der sket væsentlige ændringer, som har forbedret de danske svineproducenters konkurrencevilkår.

I tabel 1 ses de samlede effekter af de forskellige ændringer. En stor del af effekten kommer i planteavl og er med til at reducere fremstillingsprisen på fx korn. Det vil dermed være bedriftens planteavl der bliver mere konkurrencedygtig. Højere proteinindhold i kornet giver en lavere foderpris og udfasning af PSO giver en lavere energiomkostning. Begge dele bidrager til en bedre indtjening pr. slagtesvin. Endelig giver nye miljøtilladelser, der er baseret på godkendelse af staldens nettoproduktionsareal, mulighed for at udnytte staldkapaciteten optimalt. Samlet set er det forbedringer, der øger slagtesvineproducenternes indtjening og dermed deres konkurrenceevne.

Tabel 1. Effekt af forbedret rammevilkår i Danmark

Effekt	Kr. pr. slagtesvin		Kr. pr. smågris	
	Fra	Til	Fra	Til
Øget gødskning giver øget udbytte og højere proteinindhold i kornet	4	7	1	2
Udfasning af PSO 2021	4	10	4	5
Ny husdyrregulering giver bedre staldudnyttelse	0	4	0	0
170 kg N pr. ha ¹⁾	0	2	0	1
Samlet værdi	8	23	5	8

1) Den øgede gødningsværdi er ikke medregnet. For landbruget som helhed er gødningsværdien uændret, men for den svineproducent, der kan udnytte en større del af gødningsværdien, betyder det besparelse på køb af kunstgødning.

(Kilde: Danske Modeller for Integreret svineproduktion, SEGES)

Ændrede rammevilkår i Tyskland

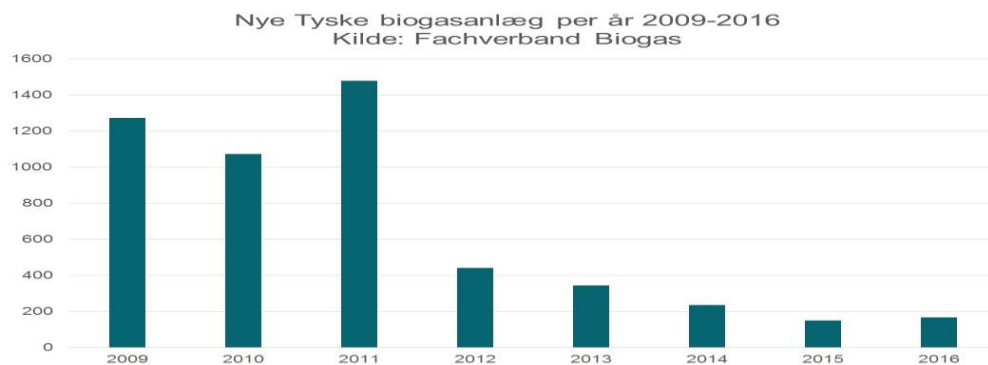
Ændringer af gødningsregler

Biogasanlæg til fx forgasning af svinegylle er stærkt udbredt i Tyskland, drevet af favorable tilskudsordninger. For at øge gasmængden tilsættes biogasanlæggene andre energikilder end svinegylle fx majs. De næringsstoffer, der bliver tilført biogasanlæggene, blev tidligere ikke medregnet i gødningsregnskaberne. Som noget nyt skal også gyllen fra biogasanlæg indregnes i gødningsregnskabet med en udnyttelsesprocent på 50 fra 2016. Gødskningsreglerne strammes op fra 2018, så kvælstofoverskuddet bliver reduceret fra 60 kg N/ha til 50 kg N/ha og for fosfors vedkommende fra 5 til 3 kg P/ha.

Det diskuteres i Tyskland, om grænsen for kvælstofoverskud skal helt ned på 40 kg N/ha.

Konsekvensen af de nye regler er, at kravet om udbringningsareal er øget for samme produktion og

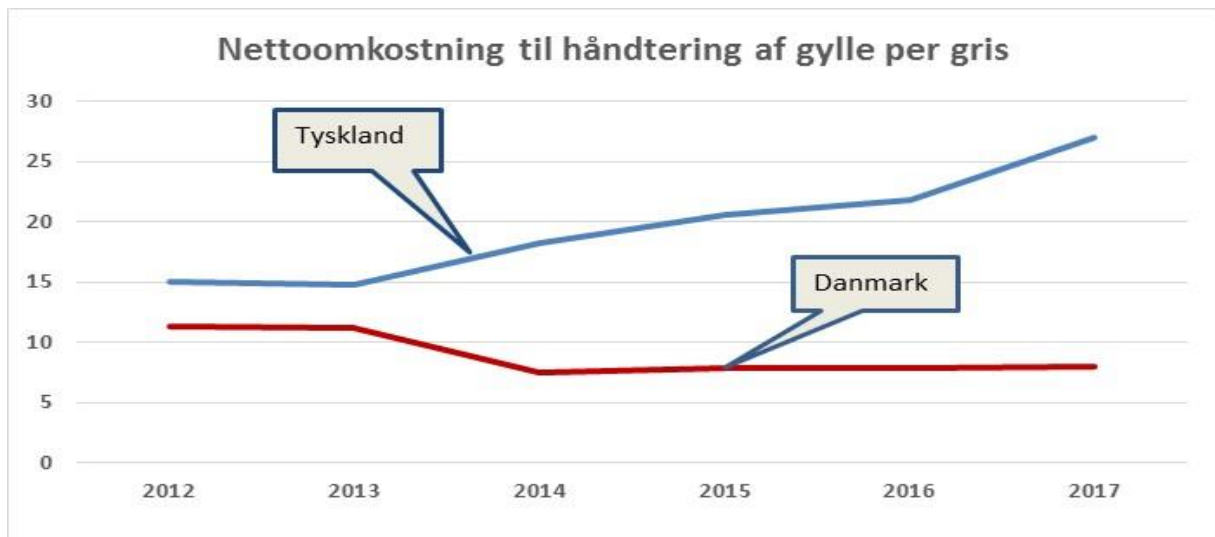
dermed er det nødvendigt at transportere overskydende gylle længere og længere væk fra de dyretætte områder for at komme af med den. Det rammer især slagtesvineproducenter i de dyretætte områder som fx Niedersachsen, hvor svineproducenterne må betale for at komme af med overskydende gylle. I figur 1 ses udviklingen i antal nye biogasanlæg i Tyskland.

Figur 1. Udviklingen i antal nye biogasanlæg i Tyskland

I Tyskland kommer der i 2020 endvidere krav om, at opbevaringskapaciteten for gylle skal udvides fra de nu 6 måneder til 9 måneder. Ydermere bliver det interessant at se, hvordan Tyskland vil håndtere EU's NEC-mål om reduktion af blandt andet ammoniakemissionen efter 2020. I Danmark skal vi reducere med 24 % i landbruget i 2020 målt mod 2005, i Tyskland skal de kun reducere med 5 % frem til 2020. EU har foreslået, at tysk landbrug skal reducere ammoniakemissionen med 39 % i 2030 i forhold til 2005, hvilket tysk landbrug naturligvis protesterer kraftigt imod.

De forskellige stramninger til gyllehåndtering medfører øgede omkostninger. Ifølge InterPig er nettoomkostningerne nu 19 kr. højere pr. gris i Tyskland end i Danmark, hvilket fører til forringet rentabilitet. Det forlyder, at investeringer i nye svinestalde nu og i de kommende år vil ligge under behovet for at opretholde den nuværende produktion. Det vil således medføre faldende slagtesvineproduktion i de kommende år. I nogle områder af Tyskland er nettoomkostningen oppe på 70 kr./ton for den del af gyllen, der skal transporteres ud af området. Samtidigt med dette meldes der om store problemer for hollænderne. Eksport af gylle fra Holland til Tyskland er faldet med 59.000 tons gylle, hvilket også må give hollandske svineproducenter ekstra omkostninger.

Figur 2. Nettoomkostning til håndtering af gylle (Kilde: InterPig, SEGES)

Dyrevelfærd

På dyrevelfærdsområdet er Danmark foran Tyskland, hvad angår løsgående søer i løbe-/drægtighedsstalden. Løsgående diegivende søer udbredes langsomt i Danmark.

I Tyskland har der været en langvarig diskussion om størrelsen på drægtighedsbokse, løsgående diegivende søer og kastration under bedøvelse. I delstaterne Nordrhein-Westfalen og Niedersachsen er der diskussioner om boksstørrelse i løbe- drægtighedsstalden og krav om løsgående diegivende søer. I de to delstater har det efter sigende sat investeringer i nye stalde i bero, så det kun er i de østtyske delstater, der investeres i smågriseproduktionen.

Kastration under bedøvelse er mere problematisk i Tyskland end i Danmark. Ifølge tysk lovgivning skal kastration kunne ske uden smerte for dyret. Dertil kommer, at det kun er en dyrlæge, der må anvende bedøvelsesmidler på grise. Kastration under bedøvelse gennemføres derfor ikke pr. 1. januar 2019. Foreløbig er det udsat to år for at finde en løsning på problemet.

Alternativerne kunne være at producere hangrise, men slagterierne ønsker ikke flere hangrise end de allerede har, dels på grund af af risikoen for hangriselugt, dels fordi hangrise har dårligere kødkvalitet end galte. Slagterierne ønsker heller ikke, at svineproducenterne anvender Improvac. Der er usikkerhed om kødkvaliteten og hangriselugt.

Kastration under bedøvelse med Isofluran udført af en dyrlæge forventes at koste 0,80 EURO pr. smågris i de større sobesætninger og noget mere i de mindre sobesætninger. Disse forhold vil især skubbe til udviklingen i besætningsstrukturen i Tyskland. Hvis løsningen på kastrationsproblemet bliver, at det kun må udføres af en dyrlæge, vil det presse mange mindre sobesætninger til at stoppe produktionen eller at de omlægger produktionen til færre sohold, så det fx kun er hver 3. uge, der skal kastreres grise.

Udfasning af zink i smågrisefodret vurderes ikke at få den store betydning for de tyske smågriseproducenter, så længe de ikke presses hårdere på antibiotikaforbruget. Så hvad angår brugen af medicin har tysk svineproduktion en konkurrencemæssig fordel. På den lange bane har smågriseproducenterne i såvel Danmark som Tyskland udsigt til øgede omkostninger i smågriseproduktionen.

TierWohl bedre dyrevelfærd

Bedre dyrevelfærd er en kompleks opgave, der i Tyskland anses som en fælles samfundsmæssig opgave. Det kan kun lykkes, hvis alle parter i værdikæden; svineproducenterne, kødindustrien, fødevarerbutikkerne og forbrugerne samarbejder og bidrager til en fælles udvikling. Tierwohl for bedre dyrevelfærd startede i 2015. Dyrevelfærdsinitiativet finansieres af de supermarkeds kæder, der har tilmeldt sig ordningen, fx Aldi og Lidl. Butikkerne indbetaler 0,47 kr. pr. kg svine- og fjerkrækød samt pølser, der sælges under ordningen. I 2018 kommer der cirka 970 mio. kr. ind i fonden, som svine- og fjerkræproducenterne kan søge midler i til bedre dyrevelfærd. En slagtesvineproducent kan maksimalt få 38 kr. i tilskud pr. slagtesvin, smågriseproducenten kan maksimalt få 9,70 kr. pr. smågris og 21 kr. pr. so i tilskud.

I Tyskland er der overvejelser om at udvide ordningen til en statslig ordning, der ligner den danske hjerte-gris-ordning med tre niveauer. I 2018 forventes det, at godt 4.000 svinebedrifter får tilskud svarende til cirka 25 mio. grise. Som det fremgår af tabel 2, omfatter ordningen et grundtilskud for 10 % øget produktionsareal samt godt management, der udgør cirka 2/3 del af det maksimale tilskud, der kan opnås. Umiddelbart er tilskuddet nøje afbalanceret efter den meromkostning, som den enkelte velfærdsparameter koster. Ud fra den betragtning har Tierwohl initiativet ingen effekt på beslutninger om investering i nye stalde. Tilskuddet kan imidlertid være med til at holde ældre stalde i gang, idet merplads i et ældre staldanlæg ikke koster noget, da der ofte i forvejen er mindre belægning end reglerne foreskriver.

Tabel 2. Oversigt over tilskud der kan opnås til forskellige dyrevelfærds foranstaltninger (Kilde: TierWohl)

Schweinemast	
Block A	
Grundanforderungen mit Basiskriterien	
Basiskriterien QS	500 € Grund- betrag
QS-Antibiotika-Monitoring	
QS-Schlachtfundauswertung	
Stallklimacheck	
Tränkewassercheck	
Tageslicht	
zusätzl. organisches Beschäftigungsmaterial 10 % mehr Platz	
Summe Grundanforderungen	3,30 €
optional zusätzlich	
Block B (Kriterien einzeln frei wählbar)	
insges. 20 % mehr Platz (Vergütung zusätzlich zu Block A)	1,20 €
Raufutter	1,80 €
Scheuermöglichkeit	0,60 €
Luftkühlungsvorrichtung	0,20 €
Saufen aus offener Fläche*	0,70 €
Summe B	4,50 €

Maximalsumme

5,10 €

Ferkelaufzucht	
Block A	
Grundanforderungen	
Basiskriterien QS	500 € Grund- betrag
QS-Antibiotika-Monitoring	
Gesundheitsplan	
Stallklimacheck	
Tränkewassercheck	
Tageslicht	
zusätzl. organisches Beschäftigungsmaterial 10 % mehr Platz	
Summe Grundanforderungen	0,95 €
optional zusätzlich	
Block B (Kriterien einzeln frei wählbar)	
insges. 20 % mehr Platz (Vergütung zusätzlich zu Block A)	0,40 €
Raufutter	0,40 €
Scheuermöglichkeit	0,40 €
Mikroklimabereich	0,20 €
Saufen aus offener Fläche*	0,40 €
Summe B	1,80 €

Maximalsumme

1,35 €

Sauenhaltung	
Block A	
Grundanforderungen	
Basiskriterien QS	500 € Grund- betrag
QS-Antibiotika-Monitoring	
Gesundheitsplan	
Stallklimacheck	
Tränkewassercheck	
Tageslicht	
zusätzl. organisches Beschäftigungsmaterial 10 % mehr Platz Gruppenhaltung	
Summe Grundanforderungen	2,00 €
optional zusätzlich	
Block B (Kriterien einzeln frei wählbar)	
insges. 20 % mehr Platz (Vergütung zusätzlich zu Block A)	0,80 €
Raufutter/nestbaumaterial	0,80 €
Scheuermöglichkeit	0,05 €
Gruppenhaltung n. Belegung	0,80 €
Saufen aus offener Fläche (Gruppe)*	0,07 €
Saufen aus offener Fläche (Abf)*	0,18 €
Summe B	2,70 €

Maximalsumme

2,80 €

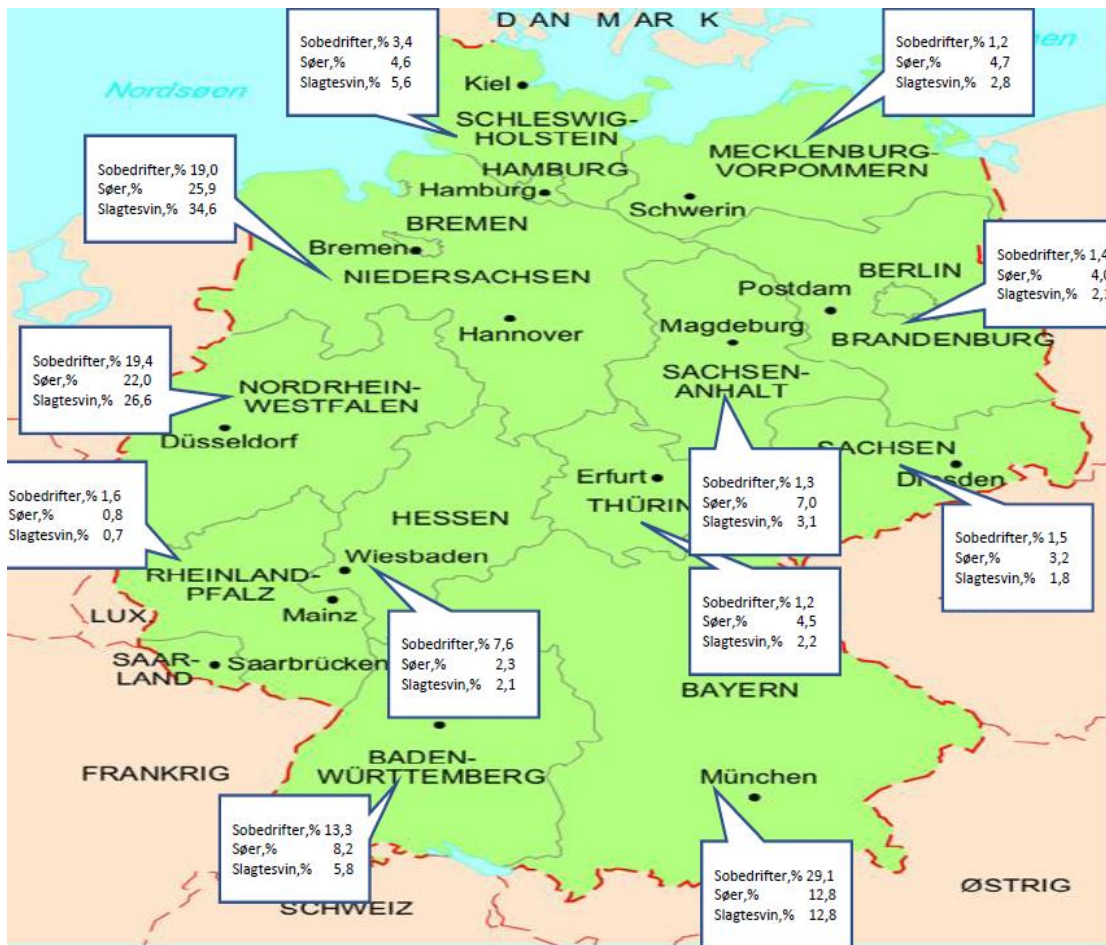
Strukturudviklingen i tysk svineproduktion

Strukturen i tysk smågriseproduktion er præget af mindre smågrisebedrifter med lav produktivitet og høje omkostninger pr. smågris. Konkurrencen fra danske og hollandske smågrise er stor, hvilket over en længere årrække har medført et faldende antal søer i Tyskland. Faldet har dog ikke været kraftigere, end at det indtil 2015 blev opvejet af en stor produktivitetstigning i soholdet, som blandt andet hænger sammen med, at det er mindre uproduktive bedrifter, der forlader erhvervet, og at mange søer i Tyskland nu er DanAvl-søer. Udviklingen i antal tyske søer samt prognose for udviklingen frem til 2025 fremgår af figur 3.

Figur 3. Udvikling i antal søer i Tyskland (Kilde: EURO-stat og egne beregninger)

Fra 2015 begyndte egenproduktionen af grise at falde og det forventes, at den trend vil forsætte i årene fremover. Den tyske produktivitetstigning er dels drevet af, at de mindre smågriseproducenter forsvinder, dels af avlsfremgang og bedre management. Der er dog forsat mange mindre smågrisebesætninger i Tyskland, som vil forsvinde i de kommende år, da de ikke er konkurrencedygtige. Sobesætninger med under 500 søer har svært ved at konkurrere med de større sobesætninger. Det ses af figur 4, at andelen af sobedrifter er dobbelt så stor i delstater Bayern, Hessen og Barden-Württemberg som andelen af søer, hvilket viser, at det er her de små sobedrifter er lokaliseret.

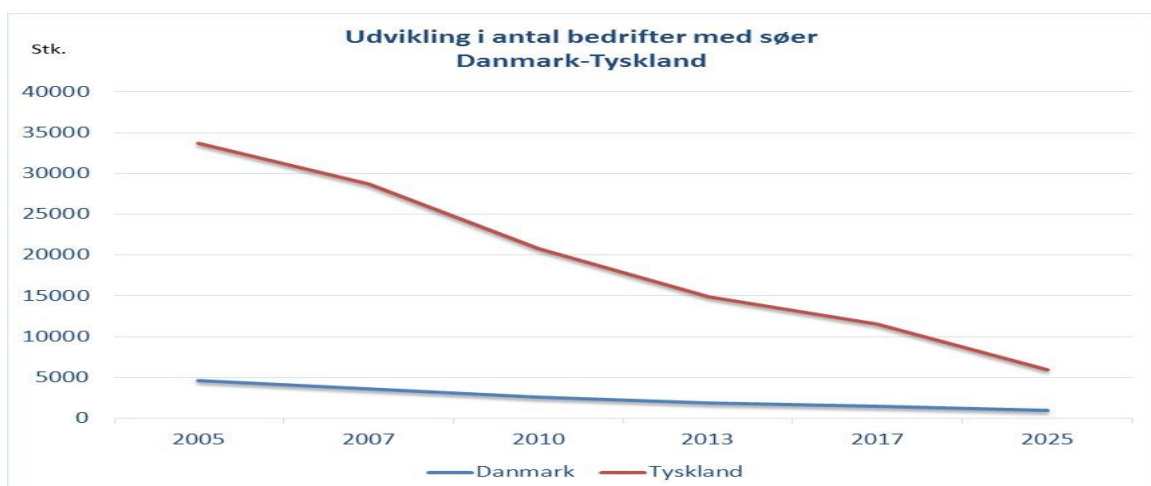
Figur 4. Fordelingen af sobedrifter, søer og slagtesvin i Tyskland 2013 (Kilde: EURO-stat og egne beregninger)

Nye dyrevelfærdskrav som kastration under bedøvelse, løsgående søer i løbe-/drægtighedsstalden og mulige fremtidige krav om farestier til løsgående søer skubber til udviklingen i retning af større sobesætninger, således at stordriftsfordelene kan være med til at dække de øgede omkostninger. Der kommer nye sobesætninger til især i den østlige del af Tyskland, men næppe tilstrækkelig til at egenproduktionen af grise helt kan opvejes af de besætninger, der lukker i de sydlige delstater. Produktivitetsstigningen i tysk svineproduktion fremgår af figur 5.

Figur 5. Produktivitetssøgning i tysk svineproduktion (Kilde: InterPig, SEGES og egne beregninger)

Strukturudviklingen i bedrifter med søer er i Tyskland lidt kraftigere end i Danmark, hvilket skyldes, at der stadig er mange små sobedrifter. I 2017 var der cirka 11.500 so bedrifter i Tyskland og det antal forventes næsten halveret i 2025.

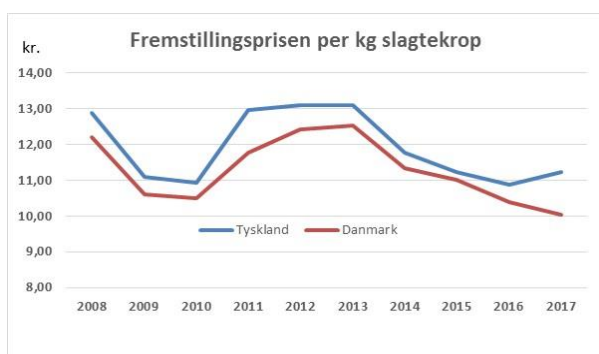
Figur 6. Udvikling i antal svinebedrifter i Danmark og Tyskland (Kilde: EURO-stat og egne beregninger)

Den økonomiske konkurrencekraft mellem Danmark og Tyskland

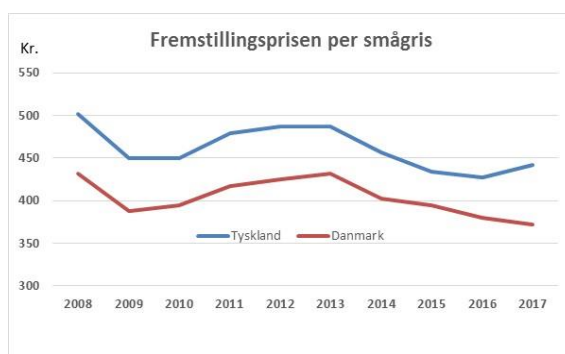
Ifølge InterPig er produktionsomkostningerne pr. kg slagtekrop højere i Tyskland end Danmark, hvilket især skyldes, at fremstillingsprisen på en 30 kg's smågris er højere i Tyskland. Hvis afregningsprisen var ens i Danmark og Tyskland ville rentabiliteten i svineproduktionen være bedre i Danmark end Tyskland. Tidligere havde tyske svineproducenter indirekte fordel af tilskud til biogas, solceller og gødskningsregler, som udvandede den danske konkurrencefordel. Det har de tyske svineproducenter ikke længere. Bortset fra den tyske landbrugsmoms er konkurrencevilkårene nu mere lige. Effekterne af ændrede rammevilkår kommer imidlertid over en årrække. I Danmark er det først i 2021, at ændrede gødskningsregler, PSO og Miljøtilladelser baseret på produktionsareal for alvor begynder at slå igennem. På samme måde vil de ændringer, der er sket i Tyskland, også kun gradvist øge

omkostningerne. Hvis der ikke sker nye ændringer i rammevilkårene, forventes det, at dansk svineproduktion også fremover er konkurrencedygtig på at producere et kg bæredygtig slagtekrop. Økonomien vil dermed afhænge af, om de danske svineproducenter kan få samme afregningspris pr. kg slagtekrop.

På sigt står danske svineproducenter i en god konkurrencemæssig situation. På kort sigt er der forhold, som medfører, at danske slagtesvineproducenter kan have svært ved at konkurrere. Faldende slagtninger i Tyskland betyder, at der er en overkapacitet på slagterierne, hvilket kan medføre hård konkurrence om slagtesvinene, indtil slagtekapaciteten bliver tilpasset. Det kan dels betyde, at slagtesvineprisen i Tyskland bliver endnu mere volatil end hidtil, og dels at slagterierne i perioder er villige til at betale en højere afregningspris, end markedet berettiger til.

Figur 7. Fremstillingsprisen pr. kg slagtekrop
(Kilde: InterPig, SEGES)

Figur 8. Fremstillingsprisen pr. 30 kg's smågris
(Kilde: InterPig, SEGES)

Udvikling i tysk svineproduktion

Antal slagtninger steg i Tyskland fra et niveau på omkring 45 mio. i begyndelsen af 00'erne og toppede i 2011 på cirka 60 mio. slagtninger. Derefter stagnerede antal slagtninger indtil 2017, hvor en begyndende trend med faldende slagtninger satte ind. Den kraftige stigning i tysk slagtesvineproduktion frem til 2011 var drevet af gode rammevilkår, der især favoriserede de tyske slagtesvineproducenter. Som eksempler kan nævnes den særlige tyske landbrugsmoms, hvor slagtesvineproducenten får 10,7 % oveni afregningsprisen mod at betale 7 % moms på foder samt smågrise, og almindelig moms på andre input. Denne momsordning bidrager med cirka 30 kr. pr. slagtesvin og omfatter omkring 80 % af de tyske slagtesvineproducenter. Kravet til at være under landbrugsmoms ordningen er, at der er et vist forhold mellem jord og svineproduktion.

Tilskud til biogas og solceller og meget lempelige gødskningskrav favoriserer også slagtesvineproducenterne på bekostning af de tyske smågrisproducenter. Disse forhold har været medvirkende til, at det økonomisk har været mere fordelagtigt at være slagtesvineproducent end smågrisproducent i Tyskland. I 2002 fik de tyske slagterier mulighed for at anvende kolonnearbejdere, hvilket sænkede omkostningerne på de tyske slagterier og gjorde dem særdeles

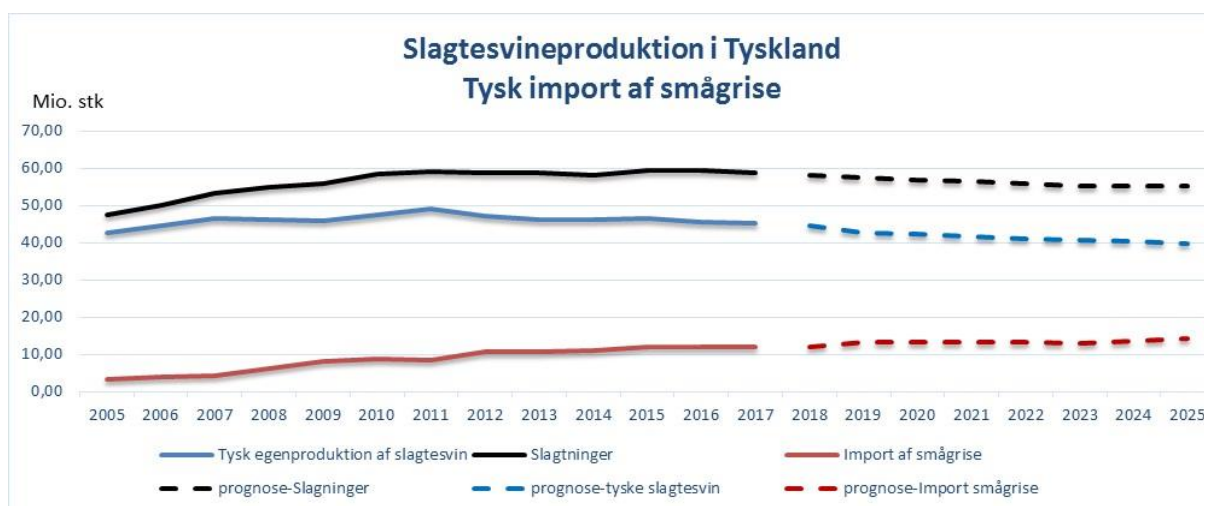
konkurrencedygtige. I 2015 blev der dog indført en mindsteløn på 8,50 EURO pr. time, hvilket stadig er langt fra det danske lønniveau.

De tyske slagtesvineproducenter har derfor i årstider fået en højere afregningspris end danske svineproducenter. Resultatet blev en stærk ekspansion i tysk slagtesvineproduktionen, som blev drevet af import af smågrise hovedsagelig fra Danmark og Holland.

I perioden 2002 til 2012 havde tysk svineproduktion 10 år med særdeles gode rammevilkår. Nu er miljø- og dyrevelfærdsreglerne blevet strammere. Miljøreglerne er især forværret for slagtesvineproducenterne og vil medføre en svagt faldende slagtesvineproduktion. Dyrevelfærdsreglerne rammer især smågriseproduktionen og vil i en periode skubbe til strukturudviklingen, idet mindre besætninger rammes hårdere end store besætninger.

Det må derfor forventes, at den tyske smågriseproduktion vil være faldende i de kommende år. Faldet vil afhænge af produktivitetsstigningen, der i de kommende år forventes at ligge på cirka 0,5 gris pr. årssø. På miljø- og dyrevelfærdsområdet er der således ved at være lige konkurrencevilkår, tilbage har tyskerne fordele af den særlige landbrugsmoms, samt billig arbejdskraft i form af kolonnearbejdere på slagterierne.

Resultatet af en sammenvejning af alle disse forhold ses af figur 9. Figuren viser et svagt faldende antal slagtninger frem mod 2025 til cirka 55 mio. stk. Egenproduktionen af smågrise vil falde lidt mere end faldet i slagtninger, hvilket medfører, at importbehovet vil øges lidt i de kommende år. Tyskland importerer også slagtesvin, især fra Holland. De sidste par år er importen af slagtesvin faldet, i takt med at Holland er ved at omlægge deres svineproduktion til specialgrise. Denne udvikling forventes at forsatte, og bidrager til det faldende antal slagtninger.

Figur 9. Udvikling i tysk svineproduktion (Kilde: L&F-Statistik samt egne beregninger)

Konklusioner

- Tysk svineproduktion står overfor store udfordringer i de kommende år. Stigende omkostninger til miljø og dyrevelfærd medfører forringet konkurrencekraft overfor dansk svineproduktion. De øgede omkostninger vil især ramme de mindre bedrifter og skubbe til strukturudviklingen. Forventningerne frem til 2025 sammenlignet med 2015 er, at antal slagtninger vil falde med 4,5 mio., egenproduktionen af smågrise vil falde med 6,5 mio. og importbehovet for smågrise vil stige med 2 mio.
- Faldende antal slagtninger kan give en øget konkurrence om slagtesvinene og en volatil slagtesvinenotering i Tyskland, indtil slagtekapaciteten bliver tilpasset
- Der er en række usikkerheder, som kan påvirke smågrisemarkedet i Tyskland. Blandt andet kan et øget politisk pres på miljø- og klimaforbedringer yderligere øge omkostningerne for slagtesvineproducenterne, og kan medføre, at faldet i antal slagtninger bliver endnu større end 4,5 mio. frem mod 2025
- Hvis afrikansk svinepest breder sig til Tyskland, kan det medføre chokbølger, som fremskynder strukturudviklingen og øger faldet i såvel smågrise- som slagtesvineproduktionen
- De tyske slagtesvineproducenters forringede konkurrenceevne spiller også en rolle overfor andre europæiske smågrisemarkeder som fx Italien og Polen. Hvis importbehovet i disse lande stiger, kan det blive svært for det tyske smågrisemarked at øge importen med faldende antal slagtninger til følge
- Nye regler for løbebokse og eventuelt løsgående diegivende søer, samt kastration under bedøvelse har negativ indflydelse på lysten til at investere i smågriseproduktionen. Det vil især skubbe til strukturudviklingen i retning af større sobesætninger
- Tierwohl dyrevelfærdsordningen kan på kort sigt være med til at opretholde produktionen i ældre stalde, da de ofte har et større areal pr. gris i forvejen og dermed kan opnå tilskud uden omkostninger
- Tierwohl bliver måske en national ordning, og hvis det implementeres i QS, kan det blive et konkurrencemæssigt problem for de lande, der eksportere smågrise til Tyskland.

Referencer

- [1] Michael Groes Christiansen & Finn Udesen (2012): Konkurrencen om de danske smågrise. Notat nr. 1219, Videncenter for Svineproduktion.

//TOG//

Tlf.: 33 39 45 00

svineproduktion@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.